

(1) ספר שמות פרק ו

(י) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(יא) בֹּא דַבֵּר אֶל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּשְׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ:

(2) רמב"ן על שמות פרק ו פבוק י

וידבר ה' אל משה לאמר - אמרו המפרשים (רד"ק ספר השרשים שרש אמר) כי מלת "לאמר" בכל התורה לאמר לישראל, והטעם שיאמר השם למשה אמור לישראל דברי אלה, ובכאן לאמר אל פרעה. והכתוב שאמר אמש אלי לאמר (בראשית לא כט), איננו בא על נכון בפירוש הזה, וכן במקומות רבות שיכפול, וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם (ויקרא יח א ב), וכן ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם (במדבר טו לו לח), ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר (שם יד ז), ויאמרו בני ישראל אל משה לאמר הן גוענו (שם יז כז), ואומר אליכם בעת ההיא לאמר (דברים א ט), וכיוצא באלו רבים. וכן בסדר הזה (להלן ז ח ט) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר כי ידבר אליכם פרעה לאמר, איננו לאמר לאחרים על נכון:

(3) והנכון בעיני, כי מלת "לאמר" להורות על בירור הענין בכל מקום. וידבר ה' אל משה באמירה גמורה, לא אמירה מסופקת, ולא ברמז דבר. ולכך יתמיד זה בכל התורה, כי נבואת משה פה אל פה ידבר בו ולא בחידות (במדבר יב ח). ולכן אמר כן ליעקב אמש אמר השם אלי לאמר (בראשית לא כט) באמירה ברורה שלא אזיק לכם, כי לולי כן הייתי עושה עמכם רע. וכן ויאמרו בני ישראל אל משה (ואל אהרן) לאמר (במדבר יז כז), שהיו אומרים להם כן בפירוש וצועקים להם בגלוי פנים, כי המקור לבירור הענין פעם מוקדם פעם מאוחר, כמו אומרים אמור למנאצי (ירמיה כג יז):

(4) בראשית פרק לא

(כט) יֵשׁ לְאֵל יְדֵי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר הִשְׁמַר לְךָ מִדַּבֵּר עִם יַעֲקֹב מְטוֹב עַד רַע:

(5) במדבר פרק יז

(כז) וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן גֹּעֲנוּ אֲבָדְנוּ פְּלָנוּ אֲבָדְנוּ:

(6) ירמיה כג

(יז) אֹמְרִים אָמֹר לְמִנְאֲצֵי דַבֵּר ה' שְׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְכֹל הַלֵּךְ בְּשַׁרְרוֹת לְבוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה:

(7) אברבנאל על שמות פרק ו

והנה באמרו וידבר משה לפני ה' לאמר מגלה לנו כלל גדול בתורה שאין הכוונה תמיד במלת לאמר שיאמר אותו לאחרים וכמו שהוכיח הרמב"ן בראיות ישרות אבל ענינו זכרון אופן הדבור כאלו אמר כאן וידבר משה לפני ה' באמרו הן בני ישראל וגו'.

(8) אבן עזרא על שמות פרק ו פבוק י

וידבר. לאמר למשה, כמו דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם (ויקרא א, ב):

(9) ספר ויקרא פרק א

(א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר:

(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָנְכֶם:

(10) ויקרא פרק יא

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם:

(ב) דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֲזִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ:

(11) רשב"ם על ויקרא פרק יא פסוק א

לאמר אליהם - למשה ולאהרן. ומזה יש להוכיח על כל לאמר הכתוב בוידבר י"י אל משה כי פירושו לאמר למשה. ולפי שלמעלה נתייחד הדיבור לאהרן לבדו, נאמר כאן לאמר אליהם, לשניהם:

12 בראשית פרק ח

(טו) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר:

(טז) צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ וּנְשֵׁי בְנֵיךָ אִתְּךָ:

13 רשבי"ם על בראשית פרק ח פסוק טו

לאמר - כל לאמר שבתורה כפל לשון של ויצו או של ויקרא או של וידבר או של ויאמר:

14 רש"י על ויקרא פרק א פסוק א

לאמר - צא ואמור להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל שלשים ושמונה שנה שהיו ישראל במדבר כמנוודים, מן המרגלים ואילך, לא נתייחד הדבור עם משה . . . דבר אחר צא ואמור להם דברי והשיבני אם יקבלום, כמו שנאמר (שמות יט ח) וישב משה את דברי העם וגו':

15 במדבר פרק יב

(יג) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ:

16 רש"י על במדבר פרק יב פסוק יג

לאמר - מה תלמוד לומר, אמר לו השיבני אם אתה מרפא אותה אם לאו, עד שהשיבו ואביה ירק ורגו'. רבי אלעזר בן עזריה אומר בארבעה מקומות בקש משה מלפני הקב"ה להשיבו אם יעשה שאלותיו אם לאו, כיוצא בו (שמות ו, יב) וידבר משה לפני ה' לאמר וגו', מה תלמוד לומר לאמר, השיבני אם גואלם אתה אם לאו, עד שהשיבו עתה תראה וגו'. כיוצא בו (במדבר כז טו - טז) וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר, השיבו קח לך (במד' כז יח). כיוצא בו (דברים ג, כג) ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, השיבו רב לך: